

Teated

Riigikogu Toimetiste (RiTo) teadeterubriik on Riigikogu ülesannetega, õigussüsteemiga ja Eesti ühiskonna uuringutega seotud ürituste ning sündmuste lühiinfo koht, kust lugeja leiab ühtlasi vajalikud kontaktandmed ja/või Interneti andmebaasid ning saab vajaduse korral minna tagasi ka infoallikani.

Seminarid ja konverentsid

Eesti kodanikeühiskonna arengustrateegiad: probleemid ja võimalused

Riigikogu põhiseaduskomisjoni, kultuurikomisjoni ja sotsiaalkomisjoni ning Eesti mittetulundusorganisatsioonide koostöös toimus 15. detsembril 2000 seminar *Eesti kodanikeühiskonna arengustrateegiad: probleemid ja võimalused*. Seminari juhtisid Mart Meri, Toomas Vilosius ja Liia Hänni, ettekannetega esinesid Mikko Lagerspetz, Rein Ruutsoo ja Daimar Liiv. Seminari materjalid ja arutelu ülevaade on Riigikogu veebis: www.riigikogu.ee/konverentsid.

Säästva Eesti Foorum

Säästva Eesti Instituudi, ÜRO Arenguprogrammi ja teiste ühenduste eestvõttel toimus 22. veebruaril 2001 Rahvusraamatukogus *Säästva Eesti Foorum*, kuhu olid kutsutud ka kõigi Riigikogu fraktsioonide esindajad ning valitsuskabineti liikmed. Foorumil võeti vastu Säästva Eesti Lepe. Säästva Eesti Lepet toetas oma 10. aprilli koosolekul ka Eesti Rooma Klubi. Nii ettekanded kui lepe on Eesti säästva arengu andmebaasis aadressil: www.agenda21.ee.

Kuhu liigub Eesti õiguspoliitika

Eesti Reformierakonna, Eesti Juristide Liidu ja Naumanni Fondi algatusel toimus 5. aprillil 2001 konverents *Kuhu liigub Eesti õiguspoliitika*. Sõna võtsid Rein Lang, Toomas Luman, Kristiina Ojuland, Ants Leemets, Hillar Hallaste, Igor Gräzin, Märt Rask, Tiit Toomsalu, Allar Jõks, Raul Narits, Alar Streimann ja Advig Kiris. Mitu ettekandjat käsitles ka seadusloome kvaliteedi ning seaduste mõjude hindamise probleeme. Ettekanded on Reformierakonna veebis: www.reform.ee.

Õigusriik ja õigusloome II: majandus- ning õigusteadlaste kohtumispaik

Riigikogu Kantselei, Tallinna Tehnikaülikooli, Tallinna Pedagoogikaülikooli, Akadeemia Nord ja Justiitsministeeriumi esindajate koostöös korraldati 3. mail 2001 Eesti Kaubandus-Tööstuskoja saalis jätkuseminar *Õigusriik ja õigusloome II: majandus- ning õigusteadlaste kohtumispaik*, mis keskendus seadusandluse majanduslike mõjude hindamise võimalustele ja piirangutele. Üheks praktiliseks töösuunaks peeti Riigikogu juhatuse ja Vabariigi Valitsuse õigusloomet reguleerivate aktide täitmise eelduste kujundamist sotsiaal-majanduslike mõjude hindamise meetodikate, adekvaatse järelevalve ja ametnike koolituse kaudu. PõhiettekanDED tegid prof Alari Purju (TTÜ), dots Ivi Proos (TPÜ), prof Ivar Raig (Nord) ja prof

Igor Gräzin (Nord). Seminari programm ja teemakohased materjalid on Riigikogu veebis: www.riigikogu.ee/konverentsid.

Õigusliku ning regulatiivse mõju hindamine seadusloomes

Euroopa Parlamendiuringute ja Dokumendikeskuse (www.ecprd.org) ning Riigikogu Kantselei koostöös toimus 21.–22. mail Tallinnas seminar Õigusliku ning regulatiivse mõju hindamine seadusloomes (Legal and regulatory impact assessment of legislation). Osalesid 21 riigi ja 2 rahvusvahelise institutsiooni eksperdid. Eestist tegid Euroopa Komisjoni, Itaalia Camera Dei Deputati ning Maailma Majandusarengu ja Koostööorganisatsiooni (www.oecd.org) esindajate kõrval plenaaristungil ettekande prof Raul Narits Tartu Ülikoolist ja Aare Kasemets Riigikogu Kantseleist. Seminari materjalid on Riigikogu veebis: www.riigikogu.ee/osakonnad/msi/ecprd/seminar.html.

Uuringud

Riigikogu Kantselei

Eesti kodanikeühiskonna arengu kontseptsiooni ettevalmistamisega seoses tellis Riigikogu Kantselei kultuurikomisjoni algatusel Mikko Lagerspetzilt, Rein Ruutsoolt ja Erle Rikmannilt ekspertintervjuudel põhineva uuringu. Küsitletud 71 eksperti jagunevad kuude kategooriasse: akadeemilised eksperdid, riigiametnikud, poliitikud, omavalitsused, majandusringkonnad, mittetulundusühingud. Uurimisraport (32 lk) on Riigikogu veebis: http://www.riigikogu.ee/osakonnad/msi/ylikool_tood.html.

Sotsiaalministeerium

Elutingimuste kordusuuring. 1999. a sügisel viidi Eestis projekti NORBALT II raames läbi elutingimuste kordusuuring (küsitleti 5500 leibkonda), et saada ülevaadet elanikkonna elamistingimuste hetkeseisust ning toimetuleku, töötamise, tervisliku seisundi ja sotsiaalsete kontaktide muutustest. Uuringu peamine rahastaja on Norra Välisministeerium ja Eesti–poolne koordinaator Sotsiaalministeerium. Uuringus osalesid ka Tartu Ülikooli Perelabor ning Statistikaamet (läbiviija). Uuringu põhitulemused on kättesaadavad Interneti aadressil: <http://www.fafo.no/norbalt>, lisainfo:yлле.marksoo@sm.ee.

Majandusministeerium

Tarbijakaitse olukorrast Eestis. 2001. a märtsis tellis Tarbijakaitseamet Eesti Konjunkturiinstituudilt uurimuse tarbijakaitsealase olukorra kohta. Analoogilist uurimust on läbi viidud ka kolmel varasemal aastal. Uurimuses selgitatakse, milline on olukord, kus rikutakse kõige enam tarbija õigusi, kuidas on küsitletud informeeritud oma õigustest ning kuidas nad võiksid käituda õiguserikkumise korral. Küsitlus annab ülevaate ka tarbija infoallikaist ning ettepanekuist tarbijakaitsealase tegevuse tõhustamiseks Eestis. Uurimus viidi läbi elanike kirjaliku küsitluse teel (n=688). Valim hõlmas 18–75 aasta vanuseid elanikke. Lisainfo Tarbijakaitseameti kodulehelt www.consumer.ee või e–kirjaga kristina.vaksmas@consumer.ee.

Maailmapank ja Rahandusministeerium

Avaliku sektori rahanduse detsentraliseerimine. 2000. a lõpus valminud Maailmapanga finantseeritud uurimisprojekt käsitleb Eesti kohalike omavalitsuste finantseerimist.

Aruanded: eelarve, auditeerimine ning kuluarvestus kohalikes omavalitsustes, Eesti kohalike omavalitsuste tuludebaasi analüüs jms. Lisainfo projekti koduleheküljelt: www.worldbank.org/ee/mfa.

Riigikogu sünnipäev 2001

Riigikogu sünnipäeval käis ligi 2000 külalist

Riigikogu lahtiste uste päeval 23. aprillil 2001 käis ligikaudu paar tuhat inimest, kelle seas oli ka külalisi Soomest, Taanist, Suurbritanniast ja USA-st. Lahtiste uste päev algas hommikul kell 10, kui Riigikogu esimees Toomas Savi avas piirivalve orkestri helide saatel Toompea lossi väravad. Lossi vestibüülis tervitasid külla tulnud inimesi ka Riigikogu liikmed Kadri Jäätma, Andres Herkel, Kalev Kukk, Georg Pelisaar ja Vladimir Velman, kes juhtisid ekskursioone lossis ning vastasid inimeste arupärimistele. Suurt huvi pakkus tõus Pika Hermannitorni, kuhu korraldati ekskursioone iga pooltunni järel. Nooremad külalised tutvusid aktiivselt kohvikus üles seatud Interneti-toaga, kus jagati näpunäiteid Riigikogu infosüsteemide kasutamiseks.

Päev läbi olid lahti ka Riigikogu istungisaali uksed. Keskpäeval Riigikogu saalis alanud infotunnis vastasid inimeste küsimustele peaminister Mart Laar, sotsiaalminister Eiki Nestor ning justiitsminister Märt Rask. Infotundi juhtis Toomas Savi. Küsijad tundsid huvi nt sotsiaaltoetuste maksmise, Riigikogu valimiste, kuritegevuse, raudtee ja elektriamaade erastamise, metalli kokkuostu, telefonikõnede hindade ja kellaaja muutmise vastu.

Pärastlõunal toimus Valges saalis Riigikogu põhiseaduskomisjoni avalik istung, mida juhtis komisjoni esimees Liia Hänni ning mis oli pühendatud haldusreformile kohaliku omavalitsuse tasandil. Istungil osalesid Riigikogu liikmeist veel Meelis Atonen, Värner Lootsmann, Mart Meri, Siiri Oviir, Jaan Pöör, Paul-Eerik Rummo, Tiit Sinissaar ja Tiit Toomsalu. Ettekannetega esinesid siseminister Tarmo Loodus, omavalitsuste esindajana Eesti Linnade Liidu büroo direktor Ain Kalmaru ning maavanemate esindajana Lääne maavanem Jaanus Sakh. Liia Hänni sõnul õigustas avalik istung end igati. "Saime kuulda inimeste arvamusi ja kuigi haldusreformis on lahtisi otsi veel palju, on reformi ennast kindlasti vaja," võttis komisjoni esimees kokku avalikul istungil kõlanud seisukohad.

Lahtiste uste päev oli pühendatud Eesti parlamendi sünnipäevale. 23. aprillil 1919 kogunes oma esimesele istungile Riigikogu eelkäija Asutav Kogu.

Toompea lossi e-ekskursiooni võimalus Internetis: <http://www.riigikogu.ee/ajalugu.html>.

Riigikogu juhatusele anti üle Eesti kodanikeühiskonna arengu kontseptsioon

Riigikogu esimees Toomas Savi ja aseesimees Peeter Kreitzberg võtsid 23. aprillil 2001 Riigikogu juhatuse nimel vastu Eesti kodanikeühiskonna arengu kontseptsiooni (EKAK).

Kontseptsiooni andsid üle Eesti Mittetulundusühenduste Ümarlaual valitud Esinduskogu liikmed Agu Laius Jaan Tõnissoni Instituudist, Mall Hellam Avatud Eesti Fondist ja Orvuna Kasvanute Liidu esinaine Tiina Koidu. A. Laius ütles EKAK-d üle andes, et selles kajastub Eesti mittetulundussektori 10 aasta töö. Ta lausus, et Eesti mittetulundussektor on valmis jagama Eesti elu edendamise koormat ja ühiselt vastutama Eesti parema käekäigu ning osalusdemokraatia arengu eest.

Toomas Savi ütles kontseptsiooni vastu võttes, et on sümboolne, et see anti üle just jüripäeval, 23. aprillil, mis on Riigikogu sünnipäev. Ta tänas mittetulundusühingute esindajaid tehtud töö eest ja lausus, et väljatöötatud kontseptsioon on vajalik mitme Riigikogu komisjoni töös. Riigikogu esimees nimetas mittetulundussektori koostööd riigiorganitega üheks võimaluseks vähendada inimeste võõrandumist riigist ning kinnitas, et EKAK tuleb Riigikogu saalis arutusele olulise tähtsusega riikliku küsimusena.

Eesti kodanikeühiskonna arengu kontseptsioon on riiklik dokument, mis määratleb avaliku võimu ja mittetulundussektori teineteist täiendavaid rolle, koostöömimise põhimõtteid, mõlemapoolse tähelepanu alla jäävaid valdkondi ning nende reguleerimise mehhanisme avaliku poliitika kujundamisel ja elluviimisel ning kodanikeühiskonna ülesehitamisel.

EKAK tekst on Riigikogu koduleheküljel: <http://www.riigikogu.ee/ems/index.html>.

Riigikogu pressitalitus

RiTo teated

Järgnevalt mõned RiTo postkasti parlamentaarsed uudised ja RiTo tulevikuga seotud teated.

Loomisel on endiste Riigikogu liikmete klubi

RiTo faksile tuli 2. märtsil 2001 Valve Raudnaski allkirjaga 13 Riigikogu endise liikme koosoleku (28.02.2001) protokoll, mille päevakorras oli Riigikogu eksliikmete klubi asutamise arutelu. Kohal olid Aino Runge, Tõnu-Reid Kukk, Raoul Üksvärav, Endel Eero, Krista Kilvet, Heino Tamm, Felix Undusk, Juhan Aare, Talvi Märja, Priit Aimla, Ülo Vooglaid, Olev Anton ja Valve Raudnask, telefoni teel olid kaasatud Juhan Telgma ja Arvo Junti.

Prof Ülo Vooglaid sõnastas klubi võimalikke eesmärke järgmiselt. Esiteks, hoolitseda selle eest, et tekiks järjepidevus, et see kogemus, mille parlamendi liige omandab, ei läheks kaduma, vaid jõuaks värske Riigikogu liikmeni. Teiseks, endiste Riigikogu liikmete kogemust võiks rakendada ka siis, kui arutluse all on keerulised eelnõud ja neid on vaja mõtestada laiemalt. Just selle nägemine, mis on ühe või teise seaduse tagajärg, eeldab suuremat kogemust. Kolmandaks, oma kogemuse jagamine ja ühiskonna edasiteenimine on endiste Riigikogu liikmete kohustus õigustamaks pensioni, mida nad saavad. Neljandaks, sideme

pidamine ja suhtlemine teiste riikide parlamendiklubidega, et omalt poolt kaasa aidata Eesti integreerumisele.

Algatusgrupp kogunes ka 28. märtsil 2001. Lepiti kokku parlamendiklubi asutamise "venitamises" pikemale perioodile, et luua selge tööjaotus Riigikogu 20. augusti klubiga (sinna kuuluvad ka mõned endised Riigikogu liikmed) ja anda aega teiste huviliste liitumiseks. Üldise arvamuse kohaselt võiksid parlamendiklubisse kuuluda kõik endised Riigikogu liikmed, kes on saanud valijate mandaadi ja andnud vande. Põhikirja toimekonnas on Ülo Vooglaid, Olev Anton, Juhan Telgma ja Arvo Junti, grupi kontaktisik on Andra Veidemann, kes töötab praegu Rahvaliidu fraktsiooni nõunikuna.

P.S. Kohe pärast eeltoodud uudiseid tuli lirimaalt kiri (01.04.2001) MSI nõunikule Kai Priksile, kes kirjutas RiTo-s nr 1 endiste parlamendiliikmete assotsiatsioonidest. Iiri endised parlamendiliikmed teatasid oma klubi olemasolust ja koostöösoovist.
Lisainfo:kai.priks@riigikogu.ee.

Riigikogu Toimetiste ümarlauas 15.12.2000

Esitati palju ideid RiTo võimaliku tuleviku kohta. Pikemalt saab sellest lugeda Riigikogu koduleheküljelt aadressil: www.riigikogu.ee/osakonnad/msi/rito. Peab märkima, et kõigi Riigikogu liikmete ning paljude ülikoolide esindajate ja riigiametnike toetusest hoolimata ei teostu tõenäoliselt 2002. a RiTo muutmine kvartaliaajakirjaks. Peamised põhjused tulenevad organisatsiooni väljaarendamise raskustest ja riigieelarve kokkuhoiupoliitikast. Kuna erinevalt eelmisest koostööpartnerist (Eesti Õiguskeskus) ei ole Rahvusraamatukogu praegu valmis kogu sisulise keeleteoimendamise raskust enda peale võtma, on Riigikogu Kantselei struktuuris vaja juurde luua vähemalt kolm keeleteoimendamise ja kirjastamisega seotud töökohta. Seni on toimetuskolleegium ning samuti peatoimetaja teinud tööd paljuski ühiskondlikel alustel, töötatud on "riski piiril", peatoimetaja on täitnud RiTo kui projekti käivitamise etapil ka sisulise toimetamise ülesandeid. Ette vaadates ei saa seda pidada otstarbekaks, sest mitmel juhul on sattunud ohtu toimetuskolleegiumi liikmete ja peatoimetaja põhitöö kvaliteet. Eeldan, et käesolevast numbrist Riigikogu Kantselei ja Rahvusraamatukogu (= parlamendiraamatukogu) koostööalale nihkunud RiTo väljaandmine saab oma lihvi ning järgmisel aastal 2003. a eelarvet planeerides on Riigikogu liikmete toetusel Riigikogu Kantselei eelarvesse võimalik planeerida ka eelnimetatud töökohad.

RiTo-s nr 2 väljakuulutatud uue peatoimetaja otsinguga seoses on teatada hea uudis: kuuest võimalikust kandidaadist jäi toimetuskolleegiumi sõelale kaks ning valituks osutus endine Riigikohtu avalike suhete nõunik ja praegune Riigikogu Kantselei pressitalituse juhataja Aivar Jarne, kes on töötanud pikka aega ka Postimehe arvamustoimetajana. Aivar Jarne võttis RiTo sisulise juhtimise üle 15. juunil 2001. Tema e-post: aivar.jarne@riigikogu.ee.

Lõpetuseks

Soovin vabandada nii enamiku RiTo 3 kaasautorite kui ka lugejate ees toimetiste ilmumise venimise pärast. Põhjusi on ennekõike kaks: mitu tellitud põhiartiklit laekus oodatust sedavõrd hiljem, et isegi teeside põhjal tehtud kommentaarlood olid enne valmis; teiseks on

oodatust enam läbirääkimisi, aega ja raha nõudnud ka RiTo tegevtoimetuse ületamine Tartust Tallinnasse.

Aeg annab arutust – lõpp hea, kõik hea. Täna kõiki nii RiTo 3 sisu kui vormi kujundamisele kaasa aidanud kaasautoreid ja kutsun üles kasutama RiTo veebiversioonis oleva e-foorumi võimalusi. Kirjuta RiTo foorumisse ja Sa oled teinud midagi Eesti poliitilise kultuuri, õigusriigi ning parlamentaarse elukorralduse edendamiseks!

Aare Kasemets